

Rusya'nın suçlamaları karşısında doğruları ortaya koyalım

Rusya'nın Ukrayna'ya yönelttiği saldırgan tavır, NATO'nun Rusya ile olan tüm işbirliğini askıya alması dahil, uluslararası camia tarafından yalnız bırakılmasına yol açmıştır.

Rusya dikkatleri bu saldırgan eylemlerinden başka yöne çekmek için NATO'ya karşı gerçekleri çarpıtan ve NATO'nun Rusya ile bir ortaklık oluşturmak için sürdürdüğü gayretleri hiçe sayan bazı suçlamalarda bulunmuştur.

Rusya aynı zamanda Ukrayna makamlarının meşruiyetini hedef alan tamamen dayanaksız iddialarda bulunmuş ve kuvvet kullanarak Ukrayna topraklarının bir bölümünü ele geçirmiştir.

Bu belge bu yanlışları düzeltmeye yönelik olarak kaleme alınmıştır.

NATO-Rusya ilişkileri

Rusya, NATO'nun yıllardır kendisini dışlamaya çalıştığını iddia ediyor.

İttifak, 1990'ların başından beri karşılıklı çıkarların olduğu alanlarda Rusya ile işbirliğine dayalı bir ilişki kurmak için çalışmış ve bir stratejik ortaklık tesis etme doğrultusunda çaba göstermiştir.

Sovyetler Birliği ve Varşova Paktının dağılmasından önce, Temmuz 1990 yılındaki Londra Zirvesi'nde de açıkça belirtildiği gibi (bildiri metni için [tıklayınız](#)) NATO dışı açılmaya ve çatışma yerine diyaloga önem vermeye başlamıştır. İttifak bunu takip eden yıllarda Rusya dahil tüm Avrupa'ya açık olan ve diyalog ile işbirliğini destekleyen Barış için Ortaklık (BİO) ve Avrupa-Atlantik Ortaklık Konseyi (AAOK) gibi yeni platformlar oluşturmuştur. (BİO kurucu belgeleri için [buraya](#) ve [şuraya](#) tıklayınız).

NATO ve Rusya, Rusya'nın Avrupa-Atlantik Ortaklık Konseyi'ndeki eşsiz konumunun bir göstergesi olarak 1977 yılında Karşılıklı İlişkiler, İşbirliği ve Güvenlik konusundaki Kurucu Senet'i imzaladılar. Bu şekilde NATO-Rusya Daimi Müşterek Konseyini kurarak Daimi Konsey mekanizmasını hayata geçirdiler. 2002 yılında bu ilişkiyi güncelleyerek NATO-Rusya Konseyi'ni (NRK) kurdular. (Kurucu Senet için [buraya](#), Roma Bildirisi için de [buraya](#) tıklayın).

NATO-Rusya Konseyi'nin kurulmasından beri NATO ve Rusya, uyuşturucu ve terörizmle mücadelede denizaltı kurtarma ve sivil olağanüstü hal planlamasına kadar geniş bir yelpazeye yayılan alanlarda birlikte çalıştılar. Başka hiçbir ortak ülkeye böyle bir imkan ve ilişki biçimi sunulmamıştır.

NATO Rusya'yı marjinalleştirmeye çalışmamış, bilakis bu ülkeye ayrıcalıklı bir ortak gibi davranmıştır.

NATO'nun devamlılığı ve genişlemesi

Rusya makamları NATO'nun Soğuk Savaşın sonunda dağılmış olması gerektiğini ve Orta ve Doğu Avrupalı yeni müttefiklerin katılımının Rusya'nın güvenliğine zarar verdiğini söylüyor.

NATO Soğuk Savaş'tan sonra dağılmadı zira müttefikler transatlantik bölgesinde kendilerine güvenlik ve istikrar sağlayan bu bağın devam etmesini istemişlerdir. Bu görüş Londra Bildirisinde açıkça belirtilmiştir: "Birlik olmalı ve son kırk yıldır idamesini sağladığımız barışı daha da ileri taşımamızdır." İttifak, kendisine daima ışık tutmuş olan değerleri koruyarak zaman içinde askeri bir ittifaktan daha kuvvetli bir olguya dönüştü: Diyalog ve işbirliği için siyasi bir platform haline geldi.

NATO'nun Açık Kapı politikası Avrupa demokrasilerinin hür iradeleri üzerine kurulmuştur ve böyle de kalacaktır. Ukrayna "bloksuzluk politikası" izlemeye karar verdiğinde NATO bu kararı saygıyla karşıladı. Rusya'nın, NATO'nun Ukrayna'yı zorlayarak kendi safına çekmeye çalıştığı yönündeki iddiası ise tamamen asılsızdır.

NATO, Kuzey Atlantik Andlaşması'nın 10. Maddesindeki şartı yerine getirmiştir (görmek için [tıklayınız](#)). Bu madde şöyle demektir: “Müttefikler bu Andlaşmanın ilkelerini ileriye taşıyabilecek ve Kuzey Atlantik bölgesindeki barışa katkıda bulunabilecek herhangi bir Avrupa ülkesini oybirliğiyle karar almak suretiyle bu Antlaşmaya katılmaya davet edebilirler.”

1952 ile 2009 yılları arasında altı Avrupa ülkesi demokratik süreç ve hukukun üstünlüğü ilkelerini temel alan İttifak üyeliğine başvurdu. NATO Müttefikleri oybirliğiyle bu ülkeleri üyeliğe kabul etti.

NATO ve AB genişlemesi, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin katılımdan önce kendilerinden yerine getirmeleri gereken zorlu reformları başarıyla yapmalarında yardımcı olmuştur. Bu ülkelerin vatandaşlarının demokratik tercihler, hukukun üstünlüğü ve ekonomik gelişmeden yararlanmalarını sağlamıştır. Bu çabalar Avrupa'nın tarihte hiç olmadığı kadar bir bütünlük, özgürlük ve barış içinde olmasını sağlamıştır.

Rusya da Kurucu Senet'teki bu vizyonu paylaşarak “Avrupa'da nüfuz alanları ve bölünme çizgileri olmayan güvenli ve istikrarlı ortak bir saha yaratmak, devletlerin egemenlik, bağımsızlık ve toprak bütünlüğü ile kendi güvenliklerini sağlayacak yolları seçme haklarına saygı göstermek” ilkelerine katıldı.

Ancak bu taahhüdün tam tersine, Rusya bugün, Ukrayna'nın bir bölümüne el koyarak, sınırlarında büyük miktarda askeri güç konuşlandırarak bir nüfuz alanı yaratmaya çalışıyor ve Rusya Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov'un yakın zamanda söylediği gibi “Ukrayna'nın herhangi bir bloğun parçası olamayacağı” konusunda ısrar ediyor.

Rusya, NATO'nun genişlememe sözü verdiği iddia ediyor

Rus yetkililer 1990 yılında ABD'li ve Alman yetkililerin NATO'nun Orta ve Doğu Avrupa'ya doğru genişlemeyeceği, Rusya sınırları yakınında askeri altyapı oluşturmayacağı veya burada daimi bir askeri varlık konuşlandırmayacağına dair söz verdiğini iddia ediyor. Böyle bir söz verilmemiştir. Rusya'nın iddialarını destekleyecek bir kanıt da mevcut değildir ortaya çıkarılmamıştır. İddia edildiği gibi NATO tarafından böyle bir söz verilmiş olsaydı, bunun tüm NATO Müttefiklerinin kararını yansıtan resmi ve yazılı bir belgeye dayanması gerekirdi. Ayrıca, NATO'nun genişlemesi düşüncesi iki Almanya'nın birleşmesinden yıllar sonra oluşmaya başladı. Rusya'nın bu sözün verildiğini iddia ettiği tarihte bu konu henüz gündemde yoktu.

NATO'nun, Rusya yakınlarında askeri altyapı oluşturmama sözü verdiğine dair iddialar da aynı ölçüde asılsızdır.

[Kurucu Senette NATO, “bugünkü ve öngörülebilir gelecekteki güvenlik ortamında ortak savunma ve birlikte çalışabilirlik, entegrasyon ve ilave daimi askeri güç konuşlandırmak gibi diğer görevlerini yerine getirmeyi, takviye yeteneği vasıtasıyla yürütecektir” ibaresini tekrar teyit etmektedir].

“Bu doğrultuda yukarıdaki görevlere uygun oranda bir altyapıdan yararlanacaktır. Bu bağlamda, bir saldırı tehdidine karşı savunma, BM Şartı ve AGİT ilkeleriyle tutarlı barış misyonlarının yanı sıra AKKA Andlaşması, 1994 yılında uyarlanmış Viyana Belgesi'nin şartları ve karşılıklı olarak kabul edilmiş şeffaflık önlemleri doğrultusunda yürütülen tatbikatlarda takviye yeteneği kullanılabilir.”

NATO, İttifak'a katılan ülkelerdeki askeri altyapının, örneğin hava üslerinin, takviye ihtiyacını ve tatbikatlara uygun şekilde modernizasyonunu desteklemiştir. Ancak yeni üye ülkelerin topraklarında daimi olarak konuşlandırılmış tek muharip güç bu ülkelerin kendi silahlı kuvvetleridir.

Rusya'nın füze savunması konusundaki endişelerinin NATO tarafından göz ardı edildiği yönündeki iddiaları

NATO Rusya'nın endişelerini göz ardı etmemiştir. Bilakis, İttifak füze savunması konusunda sürekli olarak Rusya ile işbirliği olanakları aramıştır. 2010 yılında yapılan Lizbon Zirve toplantısında NATO Devlet ve Hükümet Başkanları “NATO üyesi olan tüm Avrupa halklarını, topraklarını ve kuvvetlerini koruma yeteneğine sahip bir füze savunma yeteneği geliştirmeye karar vermişler ve Rusya'yı kendileriyle işbirliği yapmaya davet etmişlerdir” (Bildiri için [tıklayınız](#)).

Bu karar 2012 Mayıs ayında yapılan Şikago Zirvesinde de teyit edilmiştir. Bu toplantıda ([tıklayınız](#)) liderler NATO'nun "karşılıklı güven ve mütakabiliyet ruhu içinde füze savunması konusunda işbirliği ile ilgili taahhüdüne bağlı olduğunun" altını çizmiş ve NATO füze savunma sisteminin "Rusya'nın stratejik caydırıcılık yeteneklerine hiç bir şekilde zarar vermeyeceğini" açıkça beyan etmişlerdir. Ayrıca NATO, iki NATO-Rusya müşterek füze savunma merkezini içerecek şekilde, bir şeffaflık rejimi oluşturulmasını önermiştir. Rusya bu önerileri reddetmiştir.

Sözkonusu Zirve Toplantılarının bildirimleri sadece siyasi vaatlerden ibaret olmayıp, aynı zamanda NATO'nun politikalarını da belirlemektedir. Rusya NATO ile işbirliği yapmak yerine fizik bilimini ve NATO'nun açıkça ifade edilmiş politikalarını karşısına alan iddialar ileri sürmüştür. Bağımsız Rus askeri uzmanları NATO'nun füze savunma sisteminin Rusya'ya karşı hiç bir tehdit oluşturmadığını veya stratejik caydırıcı kuvvetlerinin etkinliğini hiç bir şekilde azaltmadığını açıkça ifade etmişlerdir. Rusya hükümeti füze savunma konusunu bir ortaklık fırsatı olarak değerlendirmek yerine suçlamalarda bulunmak için bir bahane olarak kullanmıştır.

Rusya'nın NATO'nun askeri eylemlerinin meşruiyeti ile ilgili eleştirileri – Libya

Rusya Kırım'daki gayrimeşru faaliyetlerini savunmak amacıyla bazı NATO operasyonlarının meşruiyetini sorgulamıştır.

Bu operasyonlardan biri 2011 yılında Libya'da sivilleri korumak amacıyla NATO önderliğinde yürütülen operasyondur. NATO önderliğindeki bu operasyon iki BM Güvenlik Konseyi (BMGK) kararı doğrultusunda başlatılmıştır: [1970](#) ve [1973](#) sayılı BMGK Kararları. Söz konusu kararların ikisi de BM Şartının VII. kısmından alıntı yapılmaktadır ve Rusya bunların hiçbirine itiraz etmemiştir. Kısa süre önce Devlet Başkanı Putin NATO'yu Libya'yı bombalayarak bu kararları ihlal etmekle suçlamıştır. Bu hiçbir şekilde doğru değildir.

BM Güvenlik Konseyi'nin 1973 sayılı kararı (BMGK 1973) NATO'ya bir saldırı tehdidi karşısında sivilleri ve sivil nüfusun yaşadığı bölgeleri korumak için gereken her türlü önlemi alma yetkisini vermektedir. NATO da bölgedeki devletlerin ve Arap Birliği üyelerinin siyasi ve askeri desteğiyle bunu yapmıştır.

Çatışma sonrasında NATO, BM'nin Libya ile ilgili Uluslararası İnceleme Komisyonu ile işbirliği yapmış, BMGK 1973 sayılı kararın veya uluslararası hukukun hiçbir şekilde ihlal edilmediği tespit edilmiş ve "NATO'nun sivil can kaybını önlemekte kararlılık gösteren kusursuz bir kampanya yürüttüğü" sonucuna varılmıştır.

Rusya'nın NATO'nun askeri eylemlerinin meşruiyeti ile ilgili eleştirileri – Kosova

NATO'nun Kosova ile ilgili operasyonu gerek BM gerekse Rusya'nın da üyesi olduğu Temas Grubu'nun barışçıl bir çözüm bulabilmek amacıyla bir yılı aşkın süren yoğun çabalarını müteakip başlatılmıştır. BM Güvenlik Konseyi çeşitli defalar Kosovadaki etnik temizlik hareketini ve evlerini terketmek zorunda kalan mültecilerin sayılarındaki hızlı artışı uluslararası barış ve güvenliğe karşı bir tehdit olarak adlandırmıştır. NATO'nun *Allied Force* operasyonu Güvenlik Konseyinin yetkisi olmamasına rağmen süregelen büyük çaptaki insan hakları ihlallerini ve sivillerin katledilmesini engellemek amacıyla başlatılmıştır.

Hava kampanyasını takiben başlatılan NATO önderliğindeki bir diğer hareketi teşkil eden ve başta Rusya'nın da dahil olduğu KFOR, Kosova'da güvenli ve emin bir ortam yaratabilmek amacıyla BM yönergesi çerçevesinde ([1244](#) sayılı BMGK kararı) yürütülmüştür. Bu operasyon yerini Kosovadaki duruma siyasi bir çözüm bulmak ve Kosova'nın nihai statüsünü belirlemek amacıyla 1244 sayılı BMGK kararı doğrultusunda on yıl boyunca süren diplomasi çalışmalarına bırakmıştır.

Kosova operasyonu uzun süren bir kriz konusunda tüm uluslararası toplumun dahil olduğu geniş kapsamlı görüşmelerden sonra başlatılmıştır. Kırım'da ise hiçbir kriz emaresi yokken ve çözüm konusunda herhangi bir görüşme yapılmaksızın, BM de dahil tüm uluslararası toplumu devre dışı bırakarak bir başka ülkenin topraklarının bir bölümünü işgal etmiştir.

Rusya'nın Ukrayna makamlarının gayrimeşru olduğu yönündeki iddiası

Bugünkü Ukrayna Devlet Başkanı ve hükümeti 27 Şubat 2014'te *Party of Regions* üyelerinin de dahil olduğu Ukrayna Parlamentosunda ezici bir çoğunlukla (417 kayıtlı seçmenin 317'sinin oyuyla) güven oyu almıştı. O parlamento 28 Ekim 2012'de seçilmişti. O tarihteki Rusya Dışişleri Bakanı seçimlerin “barış içinde, hiçbir aşırılık olmadan, ve genel olarak kabul edilmiş standartlara uygun olarak” yapıldığını ilan etmiş ve “Ukrayna'nın demokrasiye ve hukukun üstünlüğüne bağlılığını teyit ettiğini” ifade etmişti. Bu beyanata Rusça olarak okumak için [tıklayınız](#).

Rusya, o tarihte meşru olduğunu kabul ettiği parlamentonun bugün gayrimeşru olduğunu iddia edemez.

Rusya Kırım'da yapılan sözde referandumun yasal olduğunu iddia ediyor

Rus makamları Kırım'da 16 Mart'ta yapılan sözde referandumun yasal olduğunu iddia ediyorlar.

Referandum Ukrayna Anayasasına göre yasadışıydı (Anayasayı Ukrayna dilinde okumak için [tıklayınız](#), Rusça için [tıklayınız](#), İngilizce için [tıklayınız](#)): Anayasa, “Ukrayna topraklarında bir değişiklik konusu sadece Ukraynalıların katıldığı bir referandum ile çözümlenir” demektedir. Kırım Ukrayna'nın bir parçası olarak bağımsız cumhuriyet statüsüne sahiptir ancak yetkileri konusundaki konuların Ukrayna Parlamentosu tarafından çözümlenmesi zorunludur (Madde 134) ve anayasasının Ukrayna Parlamentosu tarafından onaylanması gerekir (Madde 135).

Ayrıca sözde referandum, silahlı Rus askerlerinin hükümet binalarını ele geçirdikten sonra iş başına getirdikleri “Kırım Yönetimi” tarafından birkaç hafta içinde hazırlanmıştır.

Rusya'nın Kırım'ın ilhakının Uluslararası Adalet Divanı'nın Kosova'nın bağımsızlığı ile ilgili olarak aldığı kararla desteklediği iddiası

Rus makamları Uluslararası Adalet Divanı'nın Kosova'nın bağımsızlığı konusunda aldığı tavsiye niteliğindeki kararın Kırım'da bağımsızlık ilan edilmesi için emsal teşkil ettiğini iddia etmektedirler (çevrimiçi okumak için [tıklayınız](#)).

Ancak söz konusu Divan bu kararın bir emsal olamayacağını açıkça belirtmiştir. Adalet Divanı kendilerine Kosova'nın bağımsızlığı ile ilgili, kararın geniş yasal sonuçlarını kapsamayacak olan net ve özel bir soru yöneltildiğini ifade etmiştir.

Adalet Divanı bağımsızlık iddialarının hangi şartlarda yasa dışı addedileceğini de vurgulamıştır. Örneğin, bu şartlardan biri bu iddianın “yasadışı kuvvet kullanımı ile bağlantılı olması”dır. Yasadışı kuvvet kullanımına örnek ise komşu bir ülke tarafından istila ve işgaldir – ki Rusya'nın yaptığı da budur.

Ayrıca Kosova'nın bağımsızlığının ilan edilmesi yıllarca süren ve Birleşmiş Milletlerin önderlik ettiği geniş ve yoğun bir sürecin sonunda olmuştur. Rusya'nın iddiaları tüm bu gerçekleri göz ardı etmektedir.

Public diplomacy division (PDD) - press and media section

Tel.: +32(0)2 707 1010/1002

Email: moc@hq.nato.int

#NATO